

Statens vegvesen

V862 Læreplan for opplæring av stasjonære og mobile vakter i sykkelritt

VEILEDNING V862

Gyldig fra 2026-04-30

ISBN: 978-82-7207-850-7

Bakgrunn og formål

Forskrift om sykkelritt på veg har som formål å ivareta trafikksikkerhet og sikre nødvendig framkommelighet i forbindelse med sykkelritt som gjennomføres på veg som er helt eller delvis åpen for alminnelig ferdsel. Sykkelrittvakter, og dermed opplæringen av disse, spiller en sentral rolle i dette arbeidet. Deres oppgave er å bidra til trygg og effektiv trafikkavvikling ved å forebygge farlige situasjoner og sørge for at både ryttere og øvrige trafikanter kan ferdes sikkert.

Læreplanen er utarbeidet som et faglig og pedagogisk verktøy som støtter opp under forskriften og beskriver hvilken kompetanse og oppgaver sykkelrittvakter skal ha. Gjennom opplæringen skal vaktene utvikle god trafikkforståelse og være i stand til å regulere trafikken på en sikker, forsvarlig og ansvarlig måte. Stasjonære og mobile vakter skal kunne gjennomføre trafikkregulering som reduserer risiko for ulykker og uhell.

Et overordnet mål er at vaktene forstår at trafikksikkerhet og framkommelighet gjelder alle trafikanter – ikke bare syklistene. Læreplanen skal derfor fungere som en tydelig veileder for kursarrangører og kursholdere, og bidra til en enhetlig og kvalitetsmessig god opplæring.

Lovgrunnlaget

Vegtrafikkloven av 18. juni 1965 nr. 4 § 7 b. regulerer sykkelritt på veger som helt eller delvis er åpen for alminnelig ferdsel. Med hjemmel i vegtrafikkloven § 7 b. kan Samferdselsdepartementet i forskrift gi regler om Statens vegvesens tildeling av myndighet til midlertidig trafikkregulering til private vakter innen rammene av vegtrafikkloven § 9. Bestemmelsen gir også hjemmel til å i forskrift fastsette krav til vaktens kompetanse m.m. Forskriftsmyndigheten er delegert til Statens vegvesen i forskrift av 2. november 2021 nr. 3122.

Krav til kompetansebevis, mål for opplæringen, krav til undervisningen og krav til tilbyder av kurs er fastsatt av Statens vegvesen i forskrift om sykkelritt på veg (sykkelrittforskriften) 27. januar 2026 nr. 93.

Denne læreplanen tar utgangspunkt i kravene og målene for undervisningen som følger av sykkelrittforskriften. Læreplanen er ikke en forskrift etter forvaltningsloven.

Innhold

Bakgrunn og formål	2
1 Overordna del	6
1.1 Læreplanens ulike nivåer - fra idé til praksis	6
1.2 Bygge kompetanse	6
1.2.1 Den didaktiske relasjonsmodellen	6
1.3 Rammer for opplæringa	8
2 Opplæring stasjonære vakter	9
2.1 Hovedmål for opplæringen	9
2.2 Innhold	9
2.2.1 Trinnvis opplæring	9
2.2.2 Aktuelt innhold	9
2.3 Arbeidsmetoder	9
2.3.1 Organisering	10
2.4 Mål for trinn 1	10
2.4.1 Aktuelt innhold	10
2.4.1.1 ha kunnskap om oppgaven som stasjonær vakt og at det innebærer å regulere trafikk	10
2.4.1.2 ha innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt for videre opplæring	11
2.4.1.3 kjenne til ulike måter å regulere trafikk på, og hierarkiet mellom dem	11
2.4.1.4 ha kunnskap om ulike type ritt, og betydningen av dette	11
2.4.1.5 kunne forskjellen mellom rollene til stasjonære vakter og mobile vakter og andre, og forstå forholdet til politiet og arrangør	11
2.4.1.6 forstå at vegtrafikkloven gjelder og at det kan gjøres unntak	11
2.4.1.7 kjenne til at rittarrangør har ansvar for å gjennomgå oppgaver og risikovurderinger for den enkelte vaktpost	12
2.4.1.8 kunne kravene til bekledning og forstå viktigheten av den	12
2.5 Mål for trinn 2	12
2.5.1 Aktuelt innhold	13
2.5.1.1 reflektere rundt aktuelle trafikale utfordringer, og bli bevisst på hvordan andre trafikanter kan oppføre seg i trafikken	13
2.5.1.2 kjenne til de ulike trafikanters behov for fremkommelighet	13
2.5.1.3 reflektere over at kjøretøy har ulike fysiske forskjeller, og betydningen dette har for deg som stasjonær vakt	13
2.5.1.4 kunne forklare hvordan uventede og uheldige situasjoner bør håndteres	13
2.5.1.5 kjenne til tiltak for å bedre egen og andre trafikanters sikkerhet	14
2.5.1.6 ha god forståelse for hvordan man forholder seg til situasjoner med utrykningskjøretøy under utrykning og være bevisst på rittarrangørens ansvar	14
2.5.1.7 kjenne til aktuelle konflikter som kan oppstå	14
2.6 Mål for trinn 3	14
2.6.1 Aktuelt innhold	15
2.6.1.1 kunne regulere trafikk	15

2.6.1.2 være bevisst på at syklist i sykkelritt kan ha begrenset evne til å oppfatte sykkelrittvakters tegn for dirigering, og kjenne til syklers begrensninger og kjøreegenskaper	15
2.6.1.3 bli bevisst på ulike måter å kommunisere med andre vakter på, og betydningen av tydelig kommunikasjon mellom vakter	15
2.6.1.4 forstå betydningen av tydelig kommunikasjon mellom vakter og andre trafikanter for å hindre og håndtere konfliktsituasjoner	15
2.6.1.5 forstå betydningen av egen plassering som vakt for å ivareta sikkerheten og være synlig	15
2.6.1.6 bli bevisst på at fart og avstand til andre i trafikken er vanskelig å bedømme	16
3 Opplæring mobile vakter	17
3.1 Hovedmål for opplæringen av mobile vakter	17
3.2 Innhold	17
3.2.1 Trinnvis opplæring	17
3.2.2 Aktuelt innhold	17
3.3 Definisjoner og begrepsavklaring	17
3.4 Arbeidsmetoder	18
3.5 Mål for trinn 1	18
3.5.1 Aktuelt innhold	19
3.5.1.1 kunne formålet og oppgaven som mobil vakt, og ha innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt	19
3.5.1.2 ha kunnskap om forskjellige type ritt og betydningen dette har	19
3.5.1.3 kjenne til ulike sambandsløsninger	19
3.5.1.4 ha kunnskap om kravet til merking av motorsykkelen og bekledning	19
3.5.1.5 forstå at vegtrafikkloven gjelder og at det kan gjøres unntak	19
3.5.1.6 kjenne til rittarrangørs ansvar for risikovurderinger	20
3.5.1.7 diskutere og reflektere rundt egne holdninger til kjøring som fører til uønsket risiko og foreslå tiltak for å redusere risiko	20
3.6 Mål for trinn 2	20
3.6.1 Aktuelt innhold	20
3.6.2 vise innsikt og forståelse for hvilke ferdigheter som kreves for en mobil vakt, og at gjentakende øving er viktig for å opprettholde basisferdigheter	21
3.6.3 kunne utføre daglig kontroll og sikkerhetskontroll av motorsykkel	21
3.6.4 beskrive og forstå viktige begreper som brukes for presis bruk av motorsykkel	21
3.6.5 utføre igangsetting og stans, giring, styring, krypekjøring og bremsing på en effektiv, trygg og presis måte	22
3.6.6 kjenne til at ulike motorsykler har ulike egenskaper	22
3.6.7 Utdypning til trinn 2	22
3.7 Mål for trinn 3	22
3.7.1 Aktuelt innhold	23
3.7.1.1 ha innsikt i egne ferdigheter, eget utgangspunkt og veien videre	23
3.7.1.2 anvende og videreutvikle sin kompetanse i presis kjøreteknikk, og utvikle forståelse for at presis kjøreteknikk er nødvendig for kontroll over motorsykkelen under kjøring	23
3.7.1.3 videreutvikle sin kjørekompetanse ved å oppleve og forstå betydningen av presis kjøreteknikk, som sittestilling, forankring, blikkbruk, styrekommando og gasskontroll	23

3.7.1.4 mestre å kjøre sikkert, effektivt og ansvarlig i aktuelle trafikkmiljø for sykkelritt	23
3.7.1.5 vise god innsikt i valg av kjøremåte med motorsykel under sykkelritt og valg av stoppested for å utføre trafikkregulering på en sikker måte	24
3.7.1.6 forstå øvrige trafikanter behov, ha nødvendig fokus på sikkerhet og forutse risikomomenter i trafikken	24
3.7.1.7 bli bevisst på at motorsykkelskjøring er krevende og at gjentatt øving er nødvendig for å motvirke instinktive feilhandlinger og holde ferdighetene vedlike	24
3.7.1.8 ha innsikt i at ulike motorsykler har ulike egenskaper	24
3.7.1.9 utvikle evnen til samhandling med andre medtrafikanter	24
3.7.1.10 forstå viktigheten av samarbeid med aktuelle aktører og deltakere i sykkelrittet	24
3.7.1.11 Utdypning til trinn 3	24

1 Overordna del

Overordna del av læreplanen inneholder ideer og prinsipper som danner grunnlag for god pedagogisk praksis i opplæringa.

1.1 Læreplanens ulike nivåer - fra idé til praksis

Læreplanen er en veileder for kursarrangør og kursholder. For at forskriftens og læreplanens intensjoner skal vises i praksis, er det viktig å sette seg godt inn i læreplanen som helhet.

Et verktøy for å oppnå læreplanens mål er å være bevisst på skoleforsker John I. Goodlad's modell for læreplanens ulike nivåer. Modellen viser hvordan tolkninger og beslutninger på et nivå, får betydning for forståelsen på det neste nivået. Refleksjoner i fellesskap rundt dette er nyttig å ta med seg i planlegging og gjennomføring av undervisning i kursene.

Figur 1.1—1 — Læreplanens ulike nivåer

1.2 Bygge kompetanse

Det å være stasjonær eller mobil sykkelritt vakt, krever sammensatt og variert kompetanse, og kan betraktes som de kunnskaper, ferdigheter og andre egenskaper som en person må ha for å kunne løse aktuelle oppgaver.

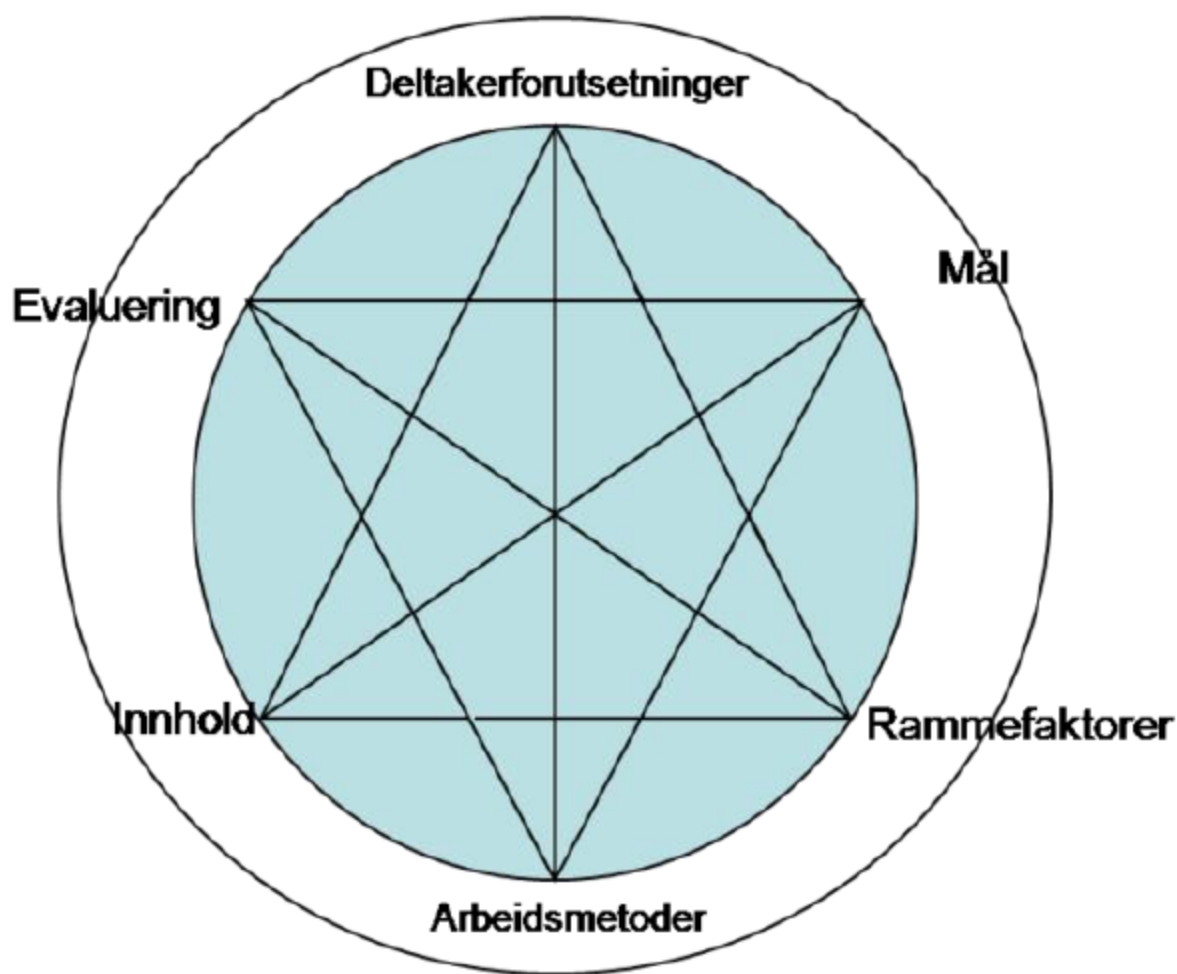
For å kunne regulere trafikken på en god måte, trengs ikke bare kjennskap til regler, men også innsikt i hvordan folk oppfører seg i trafikken og i hvordan du kan legge til rette for god trafiksikkerhet.

Læring og utvikling av kompetanse er en omfattende prosess som skjer over tid. Kursholder må bygge på den kompetansen elevene har, og legge til rette for refleksjon fra tidligere relevante erfaringer og opplevelser, og peke på viktigheten av videre refleksjon for elevene når de utøver sykkelritt vakt-rollen.

1.2.1 Den didaktiske relasjonsmodellen

For å legge til rette for kompetanseutvikling er den didaktiske relasjonsmodellen¹ et nyttig verktøy for kursholder.

¹ Didaktisk relasjonstenkning er en modell for didaktisk planlegging, gjennomføring og evaluering som har hatt stor utbredelse i Norge. Første gang beskrevet i 1978 i boken Nye veier i didaktikken av Bjarne Bjørndal og Sigmund Lieberg

Figur 1.2.1—1 — Den didaktiske relasjonsmodellen

Den didaktiske relasjonsmodellen skaper rom for at planlegging og gjennomføring av undervisning er en dynamisk prosess. Et viktig poeng, er at kursholder tar hensyn til at modellens faktorer henger sammen og påvirker hverandre.

Arbeidsmetoder, skal i alle delene av opplæringen tilpasses elevenes ulike behov og forutsetninger slik at de får et godt læringsutbytte. Det er også grunn til å tro at **deltakerforutsetningene** kan være noe forskjellig i kursene, i og med at erfaringene til de vordende sykkelrittaktene er forskjellig. Vaktene har en viss erfaring fra både trafikkbildet og sykkelritt fra før, som vil være relevant å utnytte som kursholder. Deling av erfaring og kompetanse er viktige momenter for et godt læringsutbytte.

Innholdet og **rammefaktorene** er i stor grad bestemt av forskriften. Det er viktig at kursholder respekterer de satte rammene, slik at elevene opplever kurstilbudet som relevant og at læringsutbyttet blir godt. I alt arbeidet er det viktig og relevant å legge til rette for medvirkning fra elevene.

Målene i opplæringa er bestemt i sykkelrittforskriften. Det er viktig å legge merke til at målene i kursene er alt fra produktmål, hvor målverb som å kjenne til, ha kunnskap om, vise innsikt og forstå, mestre og beherske kan være brukt. Det er også prosessmål, hvor målverb som bli bevisst, reflektere, diskutere og videreutvikle evne kan være brukt. Det er viktig at kursholder er klar over at målene for opplæringa, og derav målverbene, har mye å si for hvor omfattende innholdet og omfanget skal være i undervisningen. Det er eksempelvis forskjell på at en elev bare skal "kjenne til" noe eller kunne "kunne forklare" noe. Som elev må man ha mer innsikt i fagstoffet for å kunne forklare enn at man bare skal kjenne til. Videre er det viktig å være klar over at målets omfang og utforming har stor betydning for **evaluering/vurdering** av prestasjonene. Teoretiske og praktiske kunnskaps- og ferdighetsmål er

enklere å vurdere via prøveformer enn prosessmål som går på å reflektere og å videreutvikle sine evner til gode holdninger. Dette er viktig for kursholder å være bevisst på i og med vurdering er en viktig del av opplæringen for både stasjonære- og mobile sykkelrittvakter.

1.3 Rammer for opplæringa

Opplæringa er bygd opp i to moduler, en for stasjonære vakter og en for mobile vakter. Hver modul har tre trinn med egne mål. Målene bygger på hverandre, og det forutsetter en forståelse av første trinn før man fortsetter til neste trinn.

Målene i et trinn angir forutsetningene for å ha et godt utbytte av undervisningen i det neste trinnet. Læringsmomentene i hvert trinn forutsettes videreført i neste trinn. Derav er det satt krav til i sykkelforskriften at trinnene må gjennomføres i kronologisk rekkefølge. Målene for trinn 1-3 angir samlet den kompetansen som kreves for å oppnå kompetanse i hver av modulene.

Sykkelrittforskriften er tydelig på forventet tidsbruk for hver modul og hvert trinn. Det er viktig at kursholder forholder seg til tidsrammen, både med tanke på å ikke bruke mindre eller lengre tid enn det som er satt av.

Tidsrammen har blant annet som rolle å si noe om omfanget av det som tas opp på kursene. Det er opp til kursholder å fordele tiden innenfor trinnet, slik at alle målene kommer til sin rett i kurset.

2 Opplæring stasjonære vakter

2.1 Hovedmål for opplæringen

Hovedmål for opplæringen av stasjonære vakter, jf. § 22

Etter endt opplæring skal eleven ha den kompetanse og de holdningene som er nødvendig for å kunne ivareta oppgavene som stasjonære vakt på en trafiksikker og ansvarlig måte.

2.2 Innhold

2.2.1 Trinnvis opplæring

Trinn 1: Kjennskap til roller og gjennomføring av sykkelritt (60 min)

Trinn 2: Innsikt i ulike trafikanter, uforutsette hendelser og trafiksikkerhet (90 min)

Trinn 3: Regulere trafikk under sykkelritt, kommunikasjon og konflikthåndtering (90 min)

2.2.2 Aktuelt innhold

Under hvert trinn er aktuelt innhold ordnet i samsvar med målene for det enkelte trinnet. Oversikten er ikke uttømmende, men illustrerer hva undervisningen bør omfatte for å dekke læringsmålene.

2.3 Arbeidsmetoder

Opplæringen skal påvirke elevenes bevissthet, vilje til å ta ansvar og forholdsregler for å redusere risikoen for hendelser som går ut over trafiksikkerheten eller hindrer nødvendig fremkommelighet. Det er eleven som skal være i fokus i læringa, og det forutsettes at elevene er aktive deltakere i undervisninga, og medvirker gjennom dialog, erfaringsutveksling og problemløsning. Dette betyr at undervisninga må legges opp slik at man hele tiden bygger på elevenes erfaringer og motivasjon.

I kurs for stasjonære vakter er det viktig med god balanse mellom **formidling, dialog og praktiske øvelser** – både ved digitale og fysiske gjennomføringer.

Undervisningen skal legges opp på en slik måte at elevene skal bli trygge på rollen som sykkelritt vakt, ved at de utvikler evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å samarbeide i trafikken.

Aktuelle momenter i planlegging av undervisningen:

- **Variasjon:** Veksle mellom teori, diskusjon og praksis.
- **Aktiv deltakelse:** Bruk metoder som involverer deltakerne på ulike måter.
- **Relevans:** Koble innholdet til virkelige situasjoner vaktene møter.
- **Visualisering:** Bruk bilder, kart, video og eksempler fra ritt.

Der det er hensiktsmessig er problemorienterte arbeidsmåter med gruppearbeid og dialog å anbefale, spesielt i undervisning der arbeid med holdninger og motivasjon inngår. Når læreren skal velge metode, bør han bl.a. avveie følgende: I hvilken grad kan elevene på egen hånd komme fram til målet for emnet? I hvilken grad kan jeg gi en tydelig oppgave som elevene kan arbeide med selvstendig? I hvilken grad er denne oppgaven aktiviserende for alle, og vil gruppene trenge omtrent samme tid til å løse oppgaven?

2.3.1 Organisering

Både i undervisningsrom og på skjerm, bør elevene sitte slik at alle ser hverandre. Kursholder skal i størst mulig grad legge til rette for at det blir enkelt for elevene og kursholder å kommunisere med hverandre. Det er viktig at alle er på samme plattform, eller alle deltar fysisk.

2.4 Mål for trinn 1

Trinn 1 av opplæringen for stasjonære vakter, jf. § 23

Trinn 1 er på til sammen 60 minutter.

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha innledende kjennskap til oppgaven som stasjonær vakt og kjennskap til organiseringen og gjennomføring av sykkelritt.

Eleven skal

- 1) ha kunnskap om oppgaven som stasjonær vakt og at det innebærer å regulere trafikk
- 2) ha innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt for videre opplæring
- 3) kjenne til ulike måter å regulere trafikk på, og hierarkiet mellom dem
- 4) ha kunnskap om ulike type ritt, og betydningen av dette
- 5) kunne forskjellen mellom rollene til stasjonære vakter og mobile vakter og andre, og forstå forholdet til politiet og arrangør
- 6) forstå at vegtrafikkloven gjelder og at det kan gjøres unntak
- 7) kjenne til at rittarrangør har ansvar for å gjennomgå oppgaver og risikovurderinger for den enkelte vaktpost
- 8) kunne kravene til bekledning og forstå viktigheten av den.

2.4.1 Aktuelt innhold

Eleven skal...

2.4.1.1 ha kunnskap om oppgaven som stasjonær vakt og at det innebærer å regulere trafikk

- Rollen til den stasjonære vakta i forhold til sykkelrittleder
- Den stasjonære vakta kan regulere trafikk
- Vegtrafikkloven, herunder spesielt § 7 b. og § 9
- Myndighetsutøvelsen til sykkelrittvakt
- Stasjonære vakter kan regulere trafikk ved faste poster
- Mobile vakter må stå i ro når man regulerer trafikk
- Politiet bestemmer hvor mange vakter sykkelrittet skal ha, og hvor vaktene skal plasseres i sykkelrittet
- Hovedoppgaven til sykkelrittvakten bør være å ha ansvar for én veg
- Vite at de må ha kompetansebeviset tilgjengelig

- Ved forespørsel fra politiet må kompetansebevis kunne fremskaffes

2.4.1.2 ha innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt for videre opplæring

- Erfaringsdeling
- Medvirkning basert på elevenes egne ferdigheter og eget utgangspunkt

2.4.1.3 kjenne til ulike måter å regulere trafikk på, og hierarkiet mellom dem

- Myndighetspyramiden, herunder bevissthet rundt sykkelrittvaktens posisjon i denne
- Politi
- Militæret
- Manuell dirigering ved arbeid på og ved veg
- Lysregulering
- Vegoppmerking og skilt
- Ulike former for vegsperring
- Trafikkregler

2.4.1.4 ha kunnskap om ulike type ritt, og betydningen av dette

- Gjennomgang av relevante sykkelritt
- Turritt skal følge trafikkreglene
- Aktive sykkelritt innebærer blant annet
  - stengt veg
  - større fart
  - dommerbiler
  - fritak fra trafikkregler

2.4.1.5 kunne forskjellen mellom rollene til stasjonære vakter og mobile vakter og andre, og forstå forholdet til politiet og arrangør

- Likhet og forskjell mellom rollene
- Stasjonære og mobile vakter har samme myndighet til å dirigere trafikk, og forstå hvorfor
- Vaktene står under arrangørs instruksjon, og hva som følger av vedtak, og forstå hvorfor
- Politiets rolle under et sykkelritt
- Relevante samarbeidsaktører

2.4.1.6 forstå at vegtrafikkloven gjelder og at det kan gjøres unntak

- Hvilke regler gjelder
  - Vegtrafikkloven, herunder spesielt §§ 3, 4, 5, 6, 11, 12 og 31

- Trafikkregler
  - Skiltforskriften
  - Sykkelrittforskriften
- Informasjon om at det kan gjøres unntak i vedtak fra Statens vegvesen, og hvilke krav som gjelder
  - Det kan også være andre vedtak som avviker fra trafikkreglene, blant annet stengt veg

2.4.1.7 kjenne til at rittarrangør har ansvar for å gjennomgå oppgaver og risikovurderinger for den enkelte vaktpost

- Bevisstgjøring av rittarrangørs ansvar
- Eksempel på en slik risikovurdering

2.4.1.8 kunne kravene til bekledning og forstå viktigheten av den

- Kravene følger av sykkelrittforskrift
  - Når bekledningen kan brukes
  - Gir autoritet
  - Beskytter
  - Synlighet

2.5 Mål for trinn 2

Trinn 2 av opplæringen for stasjonære vakter, jf. § 24

Trinn 2 er på til sammen 90 minutter.

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha innsikt i andre trafikanters behov, være forberedt på uforutsette hendelser og kjenne til aktuelle tiltak som kan bedre trafiksikkerheten.

Eleven skal drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom hele trinnet.

Eleven skal

- 1) reflektere rundt aktuelle trafikale utfordringer, og bli bevisst på hvordan andre trafikanter kan oppføre seg i trafikken
- 2) kjenne til de ulike trafikanters behov for fremkommelighet
- 3) reflektere over at ulike kjøretøy har fysiske forskjeller, og betydningen dette har
- 4) reflektere over hvordan man håndterer uventede og uheldige situasjoner
- 5) kjenne til tiltak som bedrer egen og andre trafikanters sikkerhet
- 6) ha god forståelse for hvordan man forholder seg til situasjoner med utrykningskjøretøy under utrykning og være bevisst på rittarrangørens ansvar
- 7) kjenne til aktuelle konflikter som kan oppstå.

2.5.1 Aktuelt innhold

Eleven skal...

2.5.1.1 reflektere rundt aktuelle trafikale utfordringer, og bli bevisst på hvordan andre trafikanter kan oppføre seg i trafikken

- Hvorfor kan det bli utfordringer i trafikken under sykkelritt
- Hva gjøres for å forbedre utfordringer i trafikken rundt sykkelritt
- Ulike erfaringer på trafikale utfordringer
- Hva kan være utfordringer med fotgjengere, tilskuere, bilister, større kjøretøy, landbrukskjøretøy
- Lite trafikk, lite å gjøre
- Rittet er spennende
- Krevende trafikanter
- Hyggelige trafikanter eller publikum

2.5.1.2 kjenne til de ulike trafikanters behov for fremkommelighet

- Begravelse, bryllup, fødsel
- Varetransport
- Kollektivtransport
- Utrykningskjøretøy
- Landbruk/traktor

2.5.1.3 reflektere over at kjøretøy har ulike fysiske forskjeller, og betydningen dette har for deg som stasjonær vakt

- Sykler, type ritt og syklistens oppmerksomhet
- Store kjøretøy
- Stopplengder (forskjell på vekt og størrelse)
- MC, ATV/UTV, moped m.m.

2.5.1.4 kunne forklare hvordan uventede og uheldige situasjoner bør håndteres

- Vegtrafikkloven § 12
- Varsling av rittleder og nødetater
  - Bevisstgjøring av forskjellen på uhell og ulykke
- Gode rutiner for forberedelse, briefing og evaluering
  - Beredskapsplan
  - ROS-analyse
- Tydelig og god kommunikasjon ved uhell og ulykke

2.5.1.5 kjenne til tiltak for å bedre egen og andre trafikanters sikkerhet

- Erfaring fra ulike typer hendelser
- Forstyrrelser fra samband/telefon
- Synlighet/plassering/blindsoner
- Påkalle oppmerksomhet
- Oppmerksomhet hos fører
- Varsling med skilt
- Pauser og avløsning
- Fartsreduksjon

2.5.1.6 ha god forståelse for hvordan man forholder seg til situasjoner med utrykningskjøretøy under utrykning og være bevisst på rittarrangørens ansvar

- Vegtrafikkloven § 11 og risikovurderingen
- Krav om fri veg

2.5.1.7 kjenne til aktuelle konflikter som kan oppstå

- Framkommelighetsbehov
- Gjensidig respekt
- Opptre med autoritet
- Unngå diskusjoner
- Erfaringsdeling
- Frustrasjon og aggresjon mot sykkelritt vakt

2.6 Mål for trinn 3

Trinn 3 av opplæringen for stasjonære vakter, jf. § 25

Trinn 3 er på til sammen 90 minutter.

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven kunne regulere trafikk under sykkelritt ved å gi korrekt tegn og kunne opptre med autoritet. Eleven skal ha øvd på kommunikasjon og konflikthåndtering.

Det skal gjennom hele trinnet brukes praktiske eksempler på situasjoner og det skal legges opp til at elevene reflekterer og diskuterer ulike situasjoner og hvordan de kan håndteres.

Eleven skal

- 1) kunne regulere trafikk
- 2) være bevisst på at syklister i sykkelritt kan ha begrenset evne til å oppfatte sykkelritt vaktens tegn for dirigering, og kjenne til syklers begrensninger og kjøreegenskaper
- 3) bli bevisst på ulike måter å kommunisere med andre vakter på, og betydningen av tydelig kommunikasjon mellom vakter

4) forstå betydningen av tydelig kommunikasjon mellom vakter og andre trafikanter for å hindre og håndtere konfliktsituasjoner   5) forstå betydningen av egen plassering som vakt for å ivareta sikkerheten og være synlig   6) bli bevisst på at fart og avstand til andre i trafikken er vanskelig å bedømme.

2.6.1 Aktuelt innhold

Eleven skal...

2.6.1.1 kunne regulere trafikk

- Gjennomgang av tegnene, jf. skilteforskriften
- Kunne gi riktige tegn
- Stanse og igangsette trafikk
- Anvise kjøreretning og kjørefelt
- Erfare forskjellen på tydelige og vage tegn
- Kunne stanse gående ved gangfelt og andre steder

2.6.1.2 være bevisst på at syklister i sykkelritt kan ha begrenset evne til å oppfatte sykkelrittvaktens tegn for dirigering, og kjenne til syklers begrensninger og kjøreegenskaper

- Aktuelle situasjoner:
  - syklister som sykler tett
  - fare for ulykker ved nedbremsing
  - tid fra signal til stans

2.6.1.3 bli bevisst på ulike måter å kommunisere med andre vakter på, og betydningen av tydelig kommunikasjon mellom vakter

- Samband/telefon
- Sikre at motparten har oppfattet beskjednen

2.6.1.4 forstå betydningen av tydelig kommunikasjon mellom vakter og andre trafikanter for å hindre og håndtere konfliktsituasjoner

- Konfliktdempende kommunikasjon
- Tilkalle aktuell støtte

2.6.1.5 forstå betydningen av egen plassering som vakt for å ivareta sikkerheten og være synlig

- Ulike plasseringer ved vaktpost
- Rømningsveier

2.6.1.6 bli bevisst på at fart og avstand til andre i trafikken er vanskelig å bedømme

- Menneskelig kapasitet
  - Vanskeligere å bedømme fart og avstand på MC enn vogntog
- Se trinn 2 pkt. 2.5.1.1 - 2.5.1.3

3 Opplæring mobile vakter

3.1 Hovedmål for opplæringen av mobile vakter

Hovedmål for opplæringen av mobile vakter, jf. § 31

Etter endt opplæring skal eleven ha den kompetansen og de holdningene som er nødvendig for å kunne ivareta oppgavene som mobil vakt på en sikker og effektiv måte. Gjennom hele opplæringen skal eleven drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom opplæringen.

Eleven skal ha de kunnskaper og ferdigheter, den selvinnsikt og risikoforståelse, som er nødvendig for å kjøre motorsykkel på en ansvarlig måte i et sykkelritt.

3.2 Innhold

3.2.1 Trinnvis opplæring

Trinn 1: Kjennskap til rollen som mobil vakt og til relevant lovverk. Kjenne til krav til motorsykkel og bekledning, og reflektere rundt holdninger og risikovurderinger

Trinn 2: Innsikt i ulike trafikanter, uforutsette hendelser og trafikksikkerhet

Trinn 3: Regulere trafikk under sykkelritt, kommunisere og konflikthåndtering

3.2.2 Aktuelt innhold

I oversikten under hvert trinn er aktuelt innhold i undervisningen ordnet i samsvar med målene. Oversiktene er ikke uttømmende, men illustrerer hva undervisningen bør omfatte. Mange av elementene kan også være innarbeidet hos kursdeltakerne fra før. Det er viktig at læreren differensierer undervisningen, slik at det blir til nytte for kursdeltakeren.

3.3 Definisjoner og begrepsavklaring

Instinktive feilhandlinger: Med instinktive feilhandlinger menes ubevisste reaksjoner som skjer når motorsyklisten blir redd.

Presis kjøreteknikk, en grunnteknikk for MC – kjøring: Med presis kjøreteknikk menes høy grad av presisjon i utførelsen av de kjøretekniske momentene.

Handlingsberedskap: Med handlingsberedskap menes, i bestemte situasjoner, å forberede handling. Forberedelsen kan være å skjerpe oppmerksomheten, justere sittestillingen, forbedre forankringen, innta bremseberedskap, eller tilpasse farten.

Handlingsrom: Med handlingsrom menes den sikkerhetsmargin eller sikkerhetssone som motorsyklisten skaffer seg ved å holde avstand til eventuelle risikomomenter. Dette handlingsrommet kan gi motorsyklisten nødvendig tid og rom til å "reparere" eventuelle feilvurderinger eller feilhandlinger.

Samhandling: Med samhandling menes handlinger som bidrar til sikker og effektiv trafikkavvikling. Gjennom å kjøre tydelig og utvise en kjøreatferd slik at andre trafikanter lett ser og oppfatter hva som er intensjonen, tar føreren hensyn til andres behov og ser helheten.

Synlighet: Med synlighet menes både de fysiske forutsetningene for å bli sett, som bruk av farge på motorsykkelen og bekledning, og tydelig handlinger (kjørestrategiske valg), jf. samhandling.

Kjørestrategi: Med kjørestrategi menes å legge en plan for kjøringen: kort eller lang tur, hva skal eller kan skje og hvordan skal kjøringen utføres. Egne sterke og svake sider, vær og føreforhold og trafikale forhold vil virke inn på kjørestrategien.

Kjøretaktisk: Med kjøretaktisk menes at en fører gjør fornuftige valg ut fra hva som er den sikreste tilnærmingen. Eksempel: «skal jeg kjøre her slik jeg hadde planlagt, eller har jeg alternativer slik situasjonen er nå».

3.4 Arbeidsmetoder

Undervisningen for mobile vakter foregår ved fysiske samlinger med maksimalt 6 elever per kursholder. Trinn 1 er teoretisk undervisning, mens trinn 2 og 3 gjennomføres som fysiske samlinger på egnet sted med motorsykkel.

Undervisningen skal legges opp på en slik måte at elevene skal bli trygge på rollen som mobil sykkelritt-vakt, ved at de utvikler evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å samarbeide i trafikken.

Undervisninga skal påvirke elevenes bevissthet, vilje til å ta ansvar og forholdsregler for å redusere risikoen for hendelser som går på tvers av trafikksikkerheten eller hindrer nødvendig fremkommelighet. Det er derfor eleven som skal være i fokus i læringa, og det forutsettes at elevene er aktive deltakere i undervisninga, og medvirker gjennom dialog, erfaringsutveksling og problemløsning.

Som beskrevet i samme kapittel under stasjonære vakter, er det viktig med god balanse mellom **formidling, dialog og praktiske** øvelser.

Aktuelle momenter i planlegging av undervisningen:

- **Variasjon:** Veksle mellom teori, diskusjon og praksis.
- **Aktiv deltakelse:** Bruk metoder som involverer deltakerne på ulike måter.
- **Relevans:** Gjør øvingen så relevant og virkelighetsnær som mulig.
- **Visualisering:** Bruk bilder, kart, video og eksempler fra ritt.

3.5 Mål for trinn 1

Trinn 1 av opplæringen for mobile vakter, jf. § 32

Trinn 1 er teoretisk undervisning på til sammen 90 minutter og skal gjennomføres som fysisk samling i klasserom.

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

Eleven skal

- 1) kunne formålet og oppgaven som mobil vakt, og ha innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt
- 2) ha kunnskap om forskjellige type ritt og betydningen dette har
- 3) kjenne til ulike typer sambandsløsninger
- 4) ha kunnskap om kravet til merking av motorsykkelen og bekledning
- 5) forstå at vegtrafikkloven gjelder og at det kan gjøres unntak
- 6) kjenne til rittarrangørs ansvar for risikovurderinger
- 7) diskutere og reflektere rundt egne holdninger til kjøring som fører til uønsket risiko og foreslå tiltak for å redusere risiko.

3.5.1 Aktuelt innhold

Eleven skal...

3.5.1.1 kunne formålet og oppgaven som mobil vakt, og ha innsikt i egne ferdigheter og eget utgangspunkt

- Rollen til den mobile vakta i forhold til sykkelrittleder
- Den mobile vakta kan regulere trafikk
- Vegtrafikkloven, herunder spesielt § 7 b. og § 9
- Mobile vakter må stå i ro når man regulerer trafikk
- Politiet bestemmer hvor mange vakter sykkelrittet skal ha, og hvor vaktene plasseres i sykkelrittet
- Vite at de må ha kompetansebeviset tilgjengelig, og at dette må vises ved forespørsel fra politiet

3.5.1.2 ha kunnskap om forskjellige type ritt og betydningen dette har

- Gjennomgang av relevante sykkelritt
- Turritt skal følge trafikkreglene
- Aktive sykkelritt innebærer blant annet
  - Stengt veg
  - Større fart
  - Dommerbiler
  - Fritak fra trafikkregler

3.5.1.3 kjenne til ulike sambandsløsninger

- Ulike sambandsløsninger
  - Tilrettelegging ved bruk av hjelm

3.5.1.4 ha kunnskap om kravet til merking av motorsykkelen og bekledning

- Kjent med kravet som stilles i sykkelrittforskriften
- Fokus på sikkerhet og synlighet
  - Autoritet
  - Beskyttende
  - Synlighet
- Når skal utstyret brukes og ikke

3.5.1.5 forstå at vegtrafikkloven gjelder og at det kan gjøres unntak

- Hvilke regler gjelder
  - Vegtrafikkloven, herunder spesielt §§ 3, 4, 5, 6, 11, 12 og 31
  - Trafikkregler
  - Skiltforskriften

- Sykkelforskriften
- Unntak i vedtak fra Statens vegvesen, og hvilke krav som gjelder
- Andre vedtak som avviker fra trafikkreglene, blant annet stengt veg

3.5.1.6 kjenne til rittarrangørs ansvar for risikovurderinger

- Bevisstgjøring av rittarrangørs ansvar
- Eksempel på en slik risikovurdering

3.5.1.7 diskutere og reflektere rundt egne holdninger til kjøring som fører til uønsket risiko og foreslå tiltak for å redusere risiko

- Erfaringsdeling
- Ta opp typiske hendelser som fører til uønsket risiko i sykkelritt
- Bevisstgjøring om at det er viktig å tenke på risikoen i forskjellige situasjoner, og derav være villig til å sette søkelyset på sikkerhet

3.6 Mål for trinn 2

Trinn 2 av opplæringen for mobile vakter, jf. § 33

Trinn 2 er på til sammen 120 minutter og skal gjennomføres som fysisk samling på egnet lukket område med motorsykkel.

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha de tekniske kjøreferdighetene og den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

Eleven skal drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet.

Eleven skal

- 1) vise innsikt og forståelse for hvilke ferdigheter som kreves for en mobil vakt, og at gjentakende øving er viktig for å opprettholde basisferdigheter
- 2) kunne utføre daglig kontroll og sikkerhetskontroll av motorsykkel
- 3) beskrive og forstå viktige begreper som brukes for presis bruk av motorsykkel
- 4) utføre igangsetting og stans, giring, styring, krypekjøring og bremsing på en effektiv, trygg og presis måte
- 5) kjenne til at ulike motorsykler har ulike egenskaper.

Etter trinn to plikter kursholder å avbryte opplæringen for elever som ikke har tilstrekkelige tekniske ferdigheter til å gjennomføre trinn 3 på en meningsfylt måte.

3.6.1 Aktuelt innhold

Eleven skal...

3.6.2 vise innsikt og forståelse for hvilke ferdigheter som kreves for en mobil vakt, og at gjentakende øving er viktig for å opprettholde basisferdigheter

- Førerdyktighet
- Spesifikk øving og mengdetrening
- Hvordan sesongbasert kjøring påvirker innøvde ferdigheter

3.6.3 kunne utføre daglig kontroll og sikkerhetskontroll av motorsykkel

- Skillet mellom daglig kontroll og sikkerhetskontroll av motorsykkel
- Hjul og dekk
- Forbrems og bakbrems
- Eksosanlegg
- Kraftoverføring
- Fjæring og støtdempere
- Styring, forgaffel
- Ramme og svingarm
- Lys og elektriske anlegg
- Varselinnretninger (lamper, lyder som varsler fare m.m.)
- Bekledning
- Lasteevne

3.6.4 beskrive og forstå viktige begreper som brukes for presis bruk av motorsykkel

- Instinktive feilhandlinger
- Presis kjøreteknikk
- Handlingsberedskap
- Handlingsrom
- Normalplassering i sving
- Samhandling
- Synlighet
- Forankringspunkter
- Styrekommando
- Svingpunkt
- Gasskontroll
- Kjørestrategi
- Kjøretaktisk

3.6.5 utføre igangsetting og stans, giring, styring, krypekjøring og bremsing på en effektiv, trygg og presis måte

- God balanse når motorsykkelen kjøres i gangfart
- Vise tilstrekkelige tekniske kjøreferdigheter ved unnastyring i minimum 50km/t
- Kunne bremse med påfølgende unnastyring i minimum 50 km/t
- Ha gode arbeidsvaner ved bremsing fra 50 km/t til 0 med normalbrems og kontrollert optimalbrems (med eller uten ABS)
- Kjøring i sving og bremsing i sving
- Krypekjøring og balanse

3.6.6 kjenne til at ulike motorsykler har ulike egenskaper

- Relevante typer motorsykler ved bruk i sykkelritt
- Konsekvensene av valg av kjøretøy

3.6.7 Utdypning til trinn 2

Noen av læringsmålene på dette trinnet handler om generelle ferdigheter for motorsykkelskjøring. Disse kan brukes av kursleder for å sikre en minstestandard, og fokus bør heller rettes mot utvikling av tekniske ferdigheter knyttet til miljøet motorsyklisten skal ferdes i som mobil sykkelritt vakt. Her kommer kursleders skjønn og erfaring inn ved gjennomgang av aktuelt innhold.

3.7 Mål for trinn 3

Trinn 3 av opplæringen for mobile vakter, jf. § 34

Trinn 3 er på til sammen 180 minutter og skal gjennomføres som fysisk samling på veg.

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha tilegnet seg den kompetansen som er nødvendig for å kunne utføre oppgaven som mobil vakt i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal gjennom praktiske øvelser, drøftinger og refleksjoner videreutvikle sin kjøretekniske kompetanse og forstå hva oppgaven som mobil vakt innebærer. Eleven skal kunne kjøre i god samhandling med andre, slik at trafikksikkerheten ivaretas og oppgaven løses. Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, ta forholdsregler og til å samarbeide med andre.

Eleven skal

- 1) ha innsikt i egne ferdigheter, eget utgangspunkt og veien videre
- 2) anvende og videreutvikle sin kompetanse i presis kjøreteknikk, og utvikle forståelse for at presis kjøreteknikk er nødvendig for kontroll over motorsykkelen under kjøring
- 3) videreutvikle sin kjørekompetanse ved å oppleve og forstå betydningen av presis kjøreteknikk, som sittestilling, forankring, blikkbruk, styrekommando og gasskontroll
- 4) mestre å kjøre sikkert, effektivt og ansvarlig i aktuelle trafikkmiljø for sykkelritt
- 5) vise god innsikt i valg av kjøremåte med motorsykkel under sykkelritt og valg av stoppested for å utføre trafikkregulering på en sikker måte
- 6) forstå øvrige trafikanter behov, ha nødvendig fokus på sikkerhet og forutse risikomomenter i trafikken

- 7) bli bevisst på at motorsykkelskjøring er krevende og at gjentatt øving er nødvendig for å motvirke instinktive feilhandlinger og holde ferdigheten vedlike
- 8) ha innsikt i at ulike motorsykler har ulike egenskaper
- 9) utvikle evnen til samhandling med andre medtrafikanter
- 10) forstå viktigheten av samarbeid med aktuelle aktører og deltagere i sykkelrittet.

3.7.1 Aktuelt innhold

Eleven skal...

3.7.1.1 ha innsikt i egne ferdigheter, eget utgangspunkt og veien videre

- Bygge videre på kursdeltakerne sin kompetanse og erfaring
- Erfaringsdeling

3.7.1.2 anvende og videreutvikle sin kompetanse i presis kjøreteknikk, og utvikle forståelse for at presis kjøreteknikk er nødvendig for kontroll over motorsykkelen under kjøring

- Effektiv bremsing i hastighet 80 km/t på rett strekning
- Kjøring i høyre- og venstrekurver med kurveradius minst 10 meter
- Effektiv bremsing i høyre- og venstrekurver med kurveradius minst 10 meter
- Kursendring på strekning rett frem
- Farts- og plassendring i kurve

3.7.1.3 videreutvikle sin kjørekompetanse ved å oppleve og forstå betydningen av presis kjøreteknikk, som sittestilling, forankring, blikkbruk, styrekommando og gasskontroll

- Øving på nevnte punkter under realistiske forhold som svarer godt til de trafikale miljøene som sykkelritt representerer
- Se også under aktuelt innhold på trinn 2

3.7.1.4 mestre å kjøre sikkert, effektivt og ansvarlig i aktuelle trafikkmiljø for sykkelritt

- Forberedelser, lange og korte ritt
- Egen og andres rolle, og rullering i gruppa
- Særlige risikoforhold, herunder spesielt i sykkelritt
  - Møting
  - Å bli forbikjørt
  - Forbikjøring
  - Høy fart i sykkelfeltet
  - Plassering i feltet
- Forutse og oppfatte andres atferd

3.7.1.5 vise god innsikt i valg av kjøremåte med motorsykel under sykkelritt og valg av stoppested for å utføre trafikkregulering på en sikker måte

- Bevisstgjøring rundt vaktposter og hvor man kan regulere trafikk som mobil vakt
- Risiko ved forbikjøring av deltakere i sykkelritt og tilskuere langs ruta
- Risikoanalyse av sykkelritt

3.7.1.6 forstå øvrige trafikanters behov, ha nødvendig fokus på sikkerhet og forutse risikomomenter i trafikken

- Forutsetninger, behov og perspektiv for
  - Barn og eldre
  - Mopedister og motorsyklister
  - Biler
  - Store og tunge kjøretøy

3.7.1.7 bli bevisst på at motorsykelkjøring er krevende og at gjentatt øving er nødvendig for å motvirke instinktive feilhandlinger og holde ferdighetene vedlike

- Bevisstgjøring av hvor viktig øving og mengdetrening er
- Motorsykel er sesongbasert, og viktige ferdigheter trenger vedlikehold hvert år

3.7.1.8 ha innsikt i at ulike motorsykler har ulike egenskaper

- Inkludere relevante motorsykeltyper som brukes i sykkelritt
- Erfaringsdeling blant kursdeltakerne om motorsyklens kjøreegenskaper og særegenhet

3.7.1.9 utvikle evnen til samhandling med andre medtrafikanter

- Selvstendig kjøring
- Valg ut ifra sykkelrittets bestemmelser
- Tidlig og fullstendig overblikk
- Tydelig og forutsigbar kjøremåte
- Tempo, flyt og avvikling

3.7.1.10 forstå viktigheten av samarbeid med aktuelle aktører og deltakere i sykkelrittet

- Bevissthet rundt behovene som aktørene og deltakere har under sykkelritt

3.7.1.11 Utdypning til trinn 3

Det er et poeng at hele trinn 3 bygger opp under at eleven skal mestre å kjøre sikkert, effektivt og ansvarlig i det aktuelle trafikkmiljøet. I praksis vil dette si at kursleder må se de andre delmålene i trinn 3 opp imot dette målet. Momentene henger nøye sammen, og det er opp til kursholder å tilpasse opplegget til elevgruppa og formålet med opplæringen.

For å utvikle en ansvarlig mobil sykkelrittvakt, er det viktig at kursleder legger til rette for arbeid med både produkt- og prosessmål i opplæringsløpet.

